

Rapport

BEREIDHEID TOT VACCINEREN (ONDER PUBLIEK EN ZORGPERSONEEL)

In opdracht van de NOS
15 december 2020

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/222

Datum

december 2020

Auteurs

Peter Kanne
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits I&O Research en de NOS als bron duidelijk worden vermeld.

Inhoudsopgave

1	Belangrijkste uitkomsten	4
2	Bereidheid tot vaccineren	7
2.1	Bereidheid tot vaccinatie toegenomen	7
2.2	Waarom niet vaccineren? Iets minder wantrouwen, angst & twijfel	9
2.3	Weinig begrip voor niet vaccineren	11
2.4	Voorbeeldgedrag gaat mensen niet over de streep trekken	13
3	Zorgpersoneel	14
3.1	Vaccinatiebereidheid onder zorgpersoneel niet lager	14
3.2	Ruim derde zorgpersoneel verwacht enige problemen bij vaccinaties	15
4	Verantwoording	19

1 Belangrijkste uitkomsten

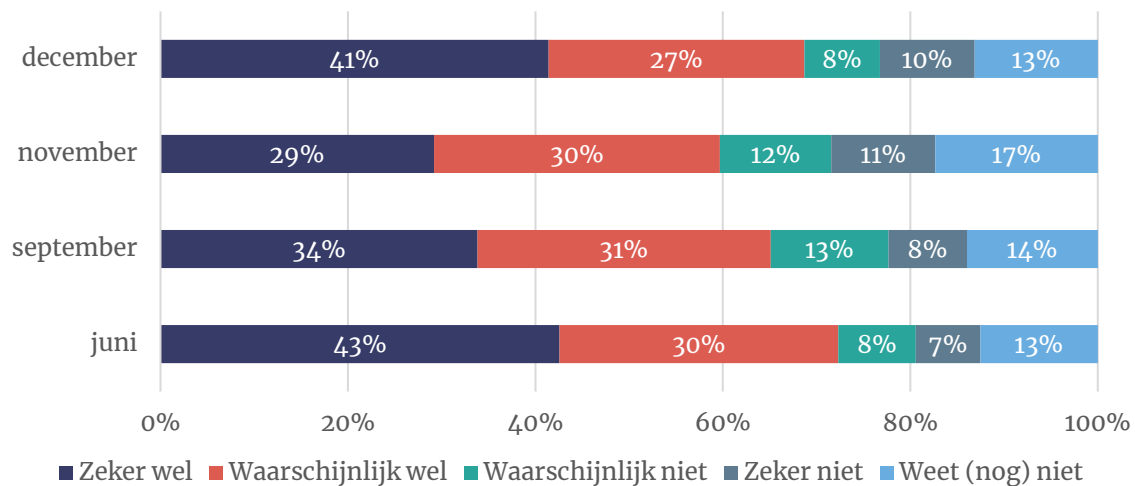
Nederlands publiek 18+

Bereidheid tot vaccinatie toegenomen, harde kern van 10 procent wil niet

Vorige maand zagen we een forse daling in de bereidheid tot vaccineren. Deze zien we nu weer flink oplopen: van 60 procent in november naar 69 procent nu¹. Het percentage 'zeker wel', doorgaans een goede indicatie van te verwachten gedrag, steeg van 29 naar 41 procent. Het aandeel 'zeker of waarschijnlijk niet' daalde van 23 naar 18 procent. Het aandeel 'zeker niet' is overigens stabiel: rond de 10 procent.

Van plan zich te laten vaccineren (n=2.353)

In januari start waarschijnlijk de grootschalige vaccinatie tegen het coronavirus. Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Opvallend is dat mensen die zelf besmet zijn geweest met COVID niet *meer* dan gemiddeld geneigd zijn zich te laten vaccineren. Degenen die zelf ziek waren zijn dat minder van plan (59%) dan degenen die iemand *kennen* die besmet is geweest (ruim 70%). En hoe zeker diegene was, hoe sterker de geneigdheid.

Iets minder wantrouwen, angst & twijfel

Een vergelijking van de antwoorden op de vraag waarom men zich niet zou laten vaccineren – uit november en december – geeft een verklaring voor de toegenomen vaccinatiebereidheid: de angst voor en het wantrouwen over het vaccin zijn enigszins gedaald, de principiële redenen (die gelden voor een minderheid) zijn gebleven.

De belangrijkste redenen om zich niet te laten vaccineren (ik vertrouw het niet want het vaccin is er te snel, ben bang voor bijwerkingen, twijfels of het vaccin wel werkt) namen zowel relatief als absoluut af.

Meer principiële redenen als “Mijn immuunsysteem het coronavirus kan weghouden” of “ik ben tegen de dierproeven die er voor nodig zijn” worden nog ongeveer even vaak genoemd.

¹ De 41 en 27 procent uit de grafiek tellen – na afronding – op tot 69 procent.

Weinig begrip voor niet vaccineren

Onder degenen die zich wel willen laten vaccineren is er weinig begrip voor dat anderen dat niet gaan doen. Eén op zes (15%) heeft hier begrip voor, 44 procent zegt “Daar heb ik wel enig begrip voor, maar ze zouden het wel moeten doen”, een kwart (23%) heeft er weinig begrip voor en 14 procent vindt het zelfs verwijtbaar.

Degenen die zich wel laten vaccineren vinden het niet sociaal dat anderen het niet doen. Veel mensen vragen zich of de niet-vaccers zich ook niet laten behandelen als ze het toch krijgen. Zoals iemand het uitdrukt: “Als mensen zich niet willen laten vaccineren ook niet behandelen als ze corona krijgen. Dan moeten alle anderen voor gaan.”

Voorbeeldgedrag gaat mensen niet over de streep trekken

In dit onderzoek legden we degenen die zeggen zich (waarschijnlijk) niet te willen laten vaccineren deze vraag voor: “Stel dat bekende Nederlanders zich op tv zouden laten vaccineren. Zou dat u over de streep kunnen halen om u (toch) te laten vaccineren?” Het resultaat is weinig bemoedigend. Koningin Máxima en Koning Willem-Alexander zouden 5 procent kunnen overhalen. De rest zelfs nog minder.

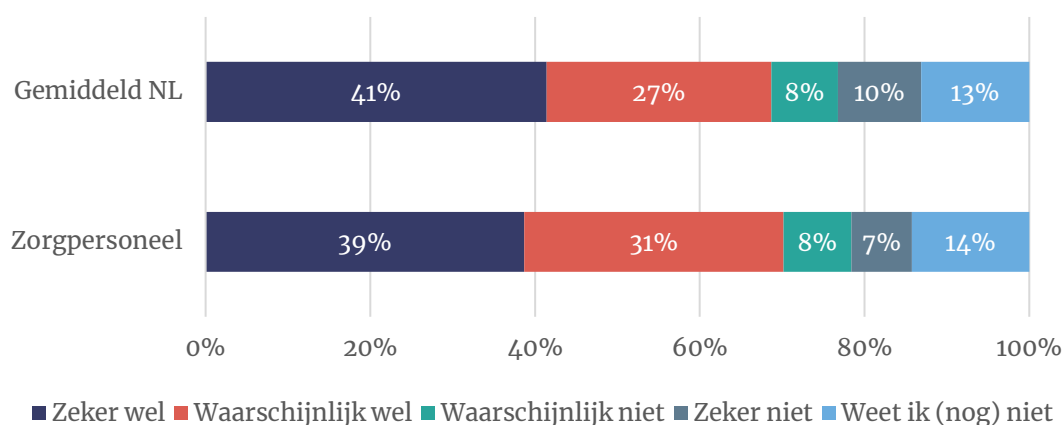
Zorgpersoneel

Vaccinatiebereidheid onder zorgpersoneel even hoog als onder algemeen publiek

De bereidheid zich te laten vaccineren is onder zorgpersoneel net zo hoog als gemiddeld. Van de mensen die werken in de zorg is 70 procent dit van plan, 16 procent (waarschijnlijk) niet. Onder de gemiddelde Nederlander is dat 69 procent en 18 procent.

Van plan zich te laten vaccineren – Nederlanders (n=2.353) vs zorgpersoneel (n=848)

In januari start waarschijnlijk de grootschalige vaccinatie tegen het coronavirus. Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

De verschillen naar sectoren zijn niet heel groot. Het hoogst is de bereidheid in de eerstelijns-, ziekenhuis- en geestelijke gezondheidszorg. Het laagst in de jeugdzorg (25% wil het waarschijnlijk niet).

Zorgpersoneel verwacht niet al te grote problemen bij vaccinaties

Ruim een derde (38%) van de zorgmedewerkers verwacht problemen bij het vaccineren tegen corona van patiënten of cliënten, maar slechts weinigen verwachten grote problemen (5%).

Verwacht u problemen bij het vaccineren tegen corona van uw patiënten of cliënten? (basis: zorgpersoneel, n=848)

	Totaal	Eerste lijns zorg	Ziekenhuiszorg	Thuiszorg	Gehandicaptenzorg	Geest. Gezondheidszorg	Verpleeg Verzorginghuizen	Jeugdzorg	anders
zeer grote problemen	1%		1%	2%		2%		4%	
grote problemen	4%	4%	4%	3%	5%	7%	2%	7%	5%
enige problemen	32%	33%	32%	23%	43%	42%	38%	25%	22%
weinig problemen	28%	32%	22%	42%	34%	22%	36%	21%	22%
geen problemen	11%	14%	10%	18%	9%	7%	9%	18%	8%
weet ik niet	16%	9%	25%	11%	9%	16%	13%	18%	18%
niet van toepassing	8%	8%	7%	2%		4%	2%	9%	25%
verwacht problemen	38%	37%	37%	27%	48%	50%	40%	35%	27%
n=	848	76	165	62	100	107	121	57	131

Degenen die problemen verwachten zeggen:

- Er zijn veel cliënten die twijfelen of echt niet willen; of hun ouders of verzorgers willen niet;
- We hebben te maken met geestelijk gehandicapten, ouderen of dementerenden, zij begrijpen het niet, zij zijn wilsonbekwaam en kunnen het niet overzien (verpleeghuizen, gehandicaptenzorg);
- We hebben te maken met een lastige doelgroep, die ook weerbarstig of wantrouwend kan zijn (geestelijke gezondheidszorg);
- We hebben te maken met een fysiek zwakke doelgroep, met weinig weerbaarheid, er kunnen bijwerkingen, allergieën optreden (ziekenhuizen);
- Krijgen we de logistieke operatie wel voor elkaar, er is nog zoveel onbekend (alle sectoren)

Degenen die problemen geen of weinig verwachten zeggen:

- We staan zo vaak voor lastige situaties, dit lukt ook wel
- Ik verwacht dat onze cliënten zich wel zullen laten vaccineren, het geeft ze hun vrijheid terug
- De griepvaccinatie elk jaar lukt ook, dus dit zal ook wel lukken

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 11 december tot maandagochtend 14 december 2020. Er werkten in totaal 2.353 Nederlanders mee aan dit onderzoek. De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers 2.282 is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 71 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix.

Naast de reguliere steekproef heeft een extra steekproef van 848 zorgmedewerkers meegewerkt aan dit onderzoek.

2 Bereidheid tot vaccineren

2.1 Bereidheid tot vaccinatie toegenomen

Vorige maand zagen we een forse daling in de bereidheid tot vaccineren. Deze zien we nu weer flink oplopen: van 60 procent in november naar 69 procent nu².

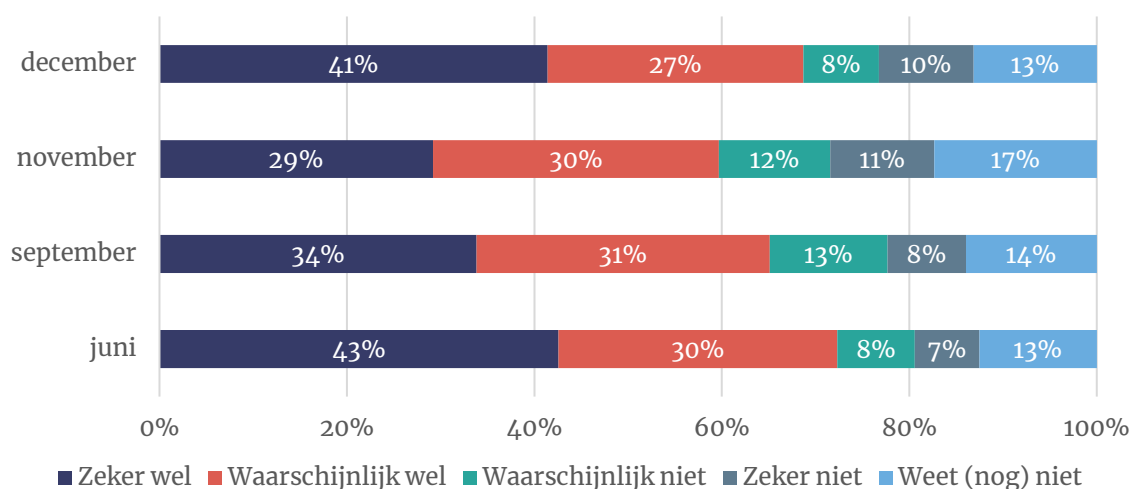
Het percentage 'zeker wel', doorgaans een goede indicatie van te verwachten gedrag, steeg van 29 naar 41 procent.

Een aandeel 'zeker of waarschijnlijk niet' daalde van 23 naar 18 procent.

Het aandeel 'zeker niet' is overigens stabiel: rond de 10 procent.

Figuur 1 – Van plan zich te laten vaccineren (n=2.353)

In januari start waarschijnlijk de grootschalige vaccinatie tegen het coronavirus. Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Opvallend is dat mensen die zelf besmet zijn geweest met COVID niet *meer* dan gemiddeld geneigd zijn zich te laten vaccineren. Degenen die zelf ziek waren zijn dat minder van plan (59%) dan degenen die iemand *kennen* die besmet is geweest (ruim 70%). En hoe zeker diegene was, hoe sterker de geneigdheid.

Tabel 1 – Van plan zich te laten vaccineren (n=1.140)

Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

	To- taal	Zelf of iemand anders besmet geweest?				Hoe ziek was/bent u van corona?			Hoe ernstig ziek was (of is) uw gezins- of familielid of vriend(in) van Corona?		
		zelf corona gehad	gezins- lid corona gehad	iemand anders corona gehad	niemand corona gehad	Behoorli- jk/ernsti- g ziek	Niet zo ziek	Nauwe- lijks klachten	Overled- en/Beho- orlijk/er- nstig	Niet zo ziek	Nauwe- lijks klachten
Wel	69%	59%	71%	72%	60%	60%	61%	56%	77%	73%	56%
Niet	18%	25%	15%	15%	27%	22%	24%	29%	12%	16%	23%
Weet niet	13%	16%	14%	13%	13%	17%	15%	15%	11%	10%	21%

² De 41 en 27 procent uit de grafiek tellen – na afronding – op tot 69 procent.

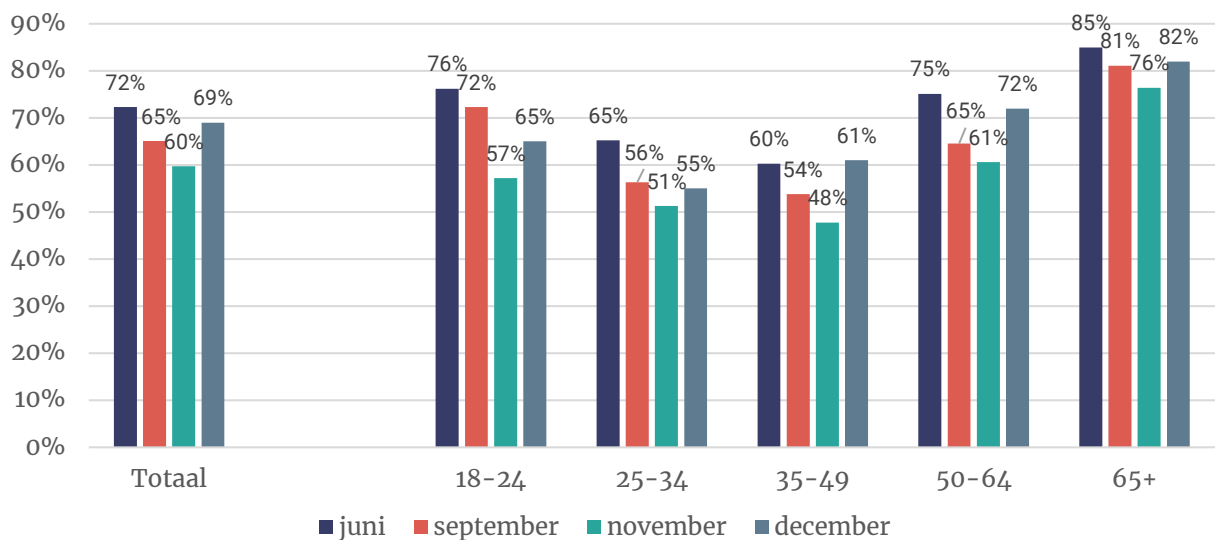

n = | 2352 | 379 718 1569 442 | 112 155 112 | 582 368 119

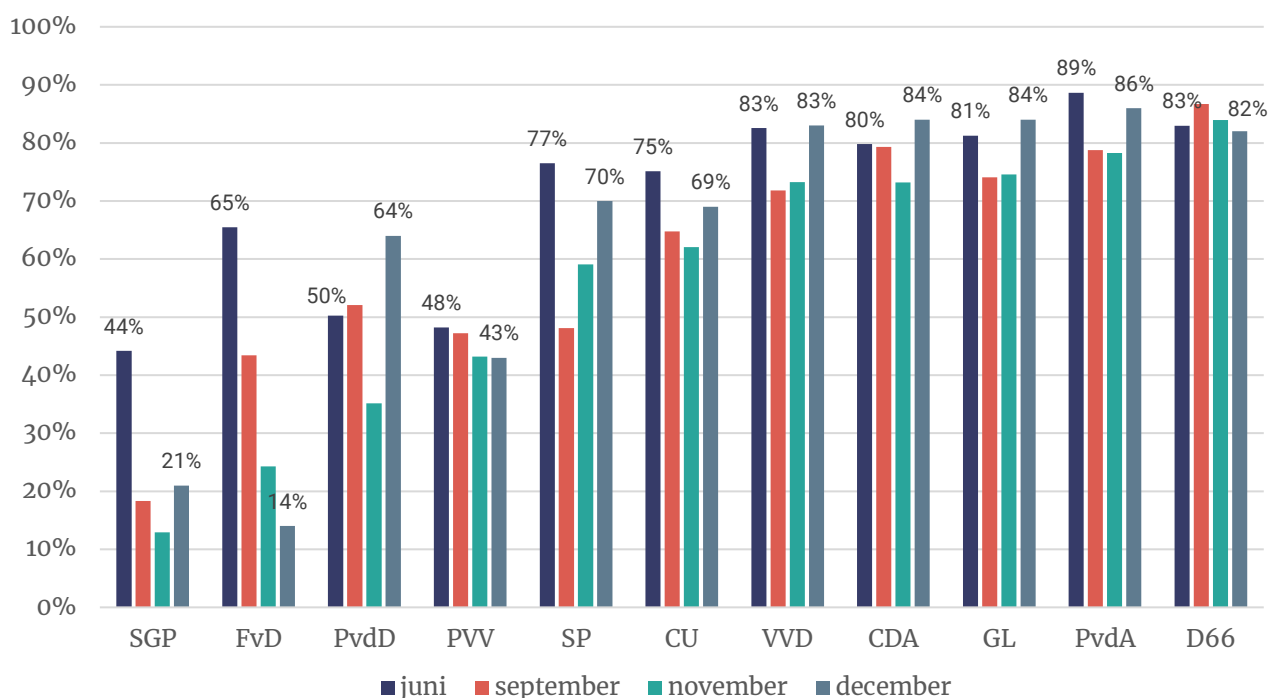
Ouderen zijn nog steeds het meest bereid om zich te laten vaccineren, mensen van 25 tot 50 jaar het minst. De vaccinatiebereidheid steeg echter in alle leeftijdsgroepen, het sterkst in de categorie 35 t/m 49 jaar: van 48 procent tot 61 procent. (Zie figuur 2).

Kiezers van PvdA, GroenLinks, CDA, VVD en D66 zijn het meest geneigd zich te laten vaccineren (allen ruim 80%). Kiezers van FvD en SGP het minst. (Zie figuur 3)

Figuur 2 – Van plan zich te laten vaccineren – naar leeftijd
Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus? (% zeker en waarschijnlijk wel, naar leeftijd, n=1140)

Figuur 3 – Van plan zich te laten vaccineren – naar politieke voorkeur

2.2 Waarom niet vaccineren? Iets minder wantrouwen, angst & twijfel

Bijna een vijfde (18%) wil zich nu dus (zeker of waarschijnlijk) niet laten vaccineren, dit was een maand geleden 23 procent. Het aandeel dat zich wel wil laten vaccineren steeg van 60 naar 69 procent.

Een vergelijking van de antwoorden op de vraag waarom men zich niet zou laten vaccineren – uit november en december – geven een verklaring voor de toegenomen vaccinatiebereidheid: De angst voor en het wantrouwen over het vaccin zijn enigszins gedaald, de principiële redenen (die gelden voor een minderheid) zijn gebleven.

Zei in november nog 65 procent van de ‘weigeraars’ het niet te vertrouwen, omdat het vaccin er te snel is, nu is dat nog 59 procent. Over alle Nederlanders is dat een daling van 15 procent naar 11 procent.

De tweede genoemde reden – “Ik ben bang voor bijwerkingen” – daalde van 46 naar 42 procent. Over alle Nederlanders is dat een daling van 11 procent naar 8 procent.

De derde reden – “Ik heb twijfels of het vaccin voldoende werkt” – daalde van 40 naar 37 procent. Over alle Nederlanders is dat een (net niet significante) afname van 9 procent naar 7 procent.

Het argument dat “Mijn immuunsysteem het coronavirus kan weghouden” daarentegen, wordt nu twee keer zo vaak gegeven: van 9 naar 21%. Over alle Nederlanders is een verdubbeling 2 naar 4 procent.

Ook het principiële standpunt tegen de dierproeven houdt stand: het stijgt van 5 naar 9 procent, in absolute van 1 naar 2 procent (geen significante stijging).

Tabel 2 – Waarom niet vaccineren – naar leeftijd

Waarom zou u zich niet laten vaccineren? (Basis: zou zich niet laten vaccineren, n=235)

	Totaal nov.	Totaal dec.	18-34	35-49	50-64	65+
Dit vaccin is er te snel, ik vertrouw het niet	65%	59%	66%	48%	62%	56%
Ik ben bang voor bijwerkingen	46%	42%	41%	34%	44%	54%
Ik heb twijfels of het vaccin voldoende werkt	40%	37%	38%	24%	47%	37%
Mijn immuunsysteem kan het coronavirus weghouden	9%	21%	22%	24%	23%	10%
Ik behoor niet tot de risicogroep	21%	20%	28%	24%	12%	2%
Het is niet zo'n ernstige ziekte	11%	15%	17%	20%	12%	3%
Andere (kwetsbare) groepen hebben voorrang op mij	*	12%	12%	13%	9%	12%
Ben tegen de dierproeven waarmee het vaccin is getest	5%	9%	15%	5%	8%	5%
Vanwege principiële redenen	5%	6%	9%	3%	4%	5%
Ik ben al besmet geweest, verwacht niet nog een keer besmet te raken	2%	4%	1%	10%	2%	0%
Vanwege religieuze overwegingen	2%	4%	5%	5%	3%	4%
Anders	13%	10%	10%	10%	10%	7%
Weet ik niet	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Wil ik niet zeggen	1%	1%	1%	1%	1%	2%
n =	235	423	157	104	113	48

* Vorige keer niet opgenomen

Eerdere besmetting geen doorslaggevende reden

Degenen die al besmet met Corona waren, geven dit relatief vaker als reden om zich niet te laten vaccineren (16%: "Ik ben al besmet geweest, verwacht niet nog een keer besmet te raken").

Echter, de andere redenen (ik vertrouw het niet, bang voor bijwerkingen, twijfels over werking, behoor niet tot de risicogroep) worden door deze groep minstens twee keer zo vaak genoemd. Dat men al besmet was is dus niet dé reden zich niet te willen laten inenten.

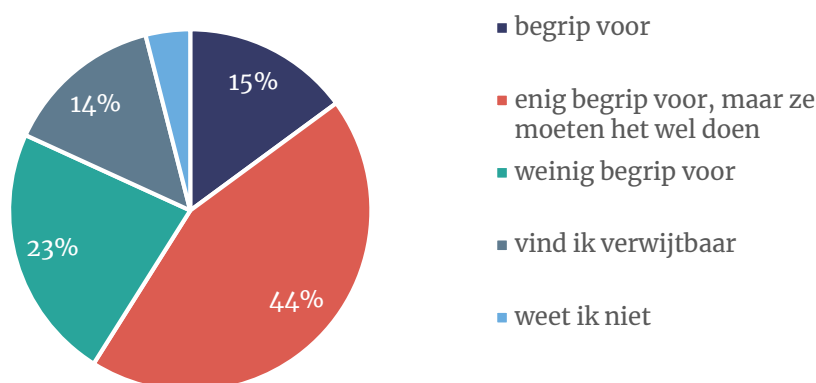

2.3 Weinig begrip voor niet vaccineren

Als we degenen die zich wel willen laten vaccineren vragen “Wat vindt u ervan dat sommige mensen zich niet willen laten vaccineren?” blijkt dat er enerzijds begrip is, maar dat men toch vooral vindt dat ook de anderen het vaccin moeten nemen.

Eén op zes (15%) heeft er ronduit begrip voor, 44 procent zegt “Daar heb ik wel enig begrip voor, maar ze zouden het wel moeten doen”, een kwart (23%) heeft er weinig begrip voor en 14 procent vindt het zelfs verwijtbaar.

Figuur 4 – Wat vindt u ervan dat sommige mensen zich niet willen laten vaccineren? (basis: zou zich waarschijnlijk wel laten vaccineren, n=1.615)

Enkele citaten van mensen die daar geen begrip voor hebben:

Als je het niet doet omdat je het niet durft zou het zomaar kunnen dat je daardoor iemand in gevaar breng of zelfs de reden kan zijn dat iemand dood gaat religieuze redenen hetzelfde. als je het niet kan om een of andere reden of niet in staat bent het te krijgen vind ik dat niet verwijtbaar

Als je wilt dat een land immuun wordt dan moet iedereen zich laten inenten want anders kunnen degene die zich niet laten inenten de andere mensen weer besmetten die zich ook niet laten inenten en zo kom je er dus nooit vanaf en dan willen ze wel geholpen worden in het ziekenhuis.

Als mensen zich niet willen laten vaccineren ook niet behandelen als ze corona krijgen. Dan moeten alle anderen voor gaan.

Asociaal tegenover je ouders, opa/oma of mensen met onderliggende kwalen

Ben werkzaam in de zorg. Ik ervaar de gevolgen van Corona dagelijks. Mensen in de zorg zouden moeten denken aan de gevolgen voor hun cliënten en collega's als ze zichzelf niet laten vaccineren.

Hebben ze zó hun best gedaan om zsm een vaccin te ontwikkelen en dan willen bv zorgmedewerkers het niet? Dát vind ik verwijtbaar: ze brengen hun eigen clientèle extra in gevaar. Ik vind dat het verplicht moet zijn voor zorgmedewerkers.

Mensen zijn er zich vaak niet meer van bewust hoe dankbaar we moeten zijn dat er vaccinaties bestaan. Ik heb in de gehandicaptenzorg gewerkt en nog meegemaakt wat de gevolgen van tbc, polio, mazelen etc konden zijn. En nu dus COVID-19. Als je jezelf en je medemensen daarvoor kunt beschermen mag je dat m.i. niet laten.

Bescherming van elkaar gaat voor. De zorgzwaarte in het ziekenhuis door corona moet naar beneden, zodat anderen ook de kans krijgen op goede zorg.

Omdat we er met zijn allen voor moeten zorgen dat we corona de wereld uit helpen. Als overal wordt aangetoond dat het vaccin gewoon prima werkt, volg dan eens gewoon het advies op.

Omdat ze daarmee andere in gevaar brengen. Prima als je het niet doet voor je geloof maar dan zou je wel moeten kunnen verbieden dat ze bijvoorbeeld naar een aparte school en kinderdag verblijf moeten. Of dat er bepaalde consequenties aan hangen voor in contact komen met andere mensen

Het is ieders keus, maar door je niet te laten vaccineren duurt de crisis onnodig lang. Als het vooral jonge mensen zijn, dan zouden die juist baat hebben bij vaccinaties (ivm beëindiging lockdown). Het is ook wel wat egoïstisch om het probleem bij “een ander over de schutting te gooien” en die te laten zorgen voor groepsimmunitet.

In dit geval doe je het voor ons allemaal. De redenatie, het wantrouwen van de inhoud, raakt kant nog wal. Fabrikanten van levensmiddelen worden dan weer wel vertrouwd.

In Nederland worden nieuwe geneesmiddelen streng gecontroleerd voordat ze in de markt gezet worden. Deze mensen twifelen blijkbaar aan de betrouwbaarheid van dit beleid, en dus aan de medische wetenschap, zonder gegronde redenen. Door zich niet te laten vaccineren wordt de pandemie onnodig verlengd.

De hele medische wetenschap kijkt mee bij de ontwikkeling van het vaccin en de stappen in het goedkeuren ervan worden allemaal gevolgd. Ik vertrouw op de veiligheid en ik kan lastig begrijpen dat mensen daar aan twifelen en zich niet laten vaccineren, terwijl zij zien hoe het virus de samenleving beïnvloedt.

De mensen die ik ken en er op tegen zijn geloven in complottheorieën dat er een chip geïnjecteerd wordt met het vaccin

Deze mensen willen ongetwijfeld wel IC ruimte in beslag nemen terwijl mijn vrijheid daarvoor nu ingeperkt wordt.

Ethische is het beter uit te leggen dat niet vaccineren consequenties heeft voor wie die keuze maakt.

Een groter vertrouwen in boerenverstand dan in wetenschap, daar heb ik weinig begrip voor. Nauwelijks voor rede vatbaar, meer vertrouwen op een onderbuikgevoel. Dat is niet hoe de mensheid zo ver gekomen is.

2.4 Voorbeeldgedrag gaat mensen niet over de streep trekken

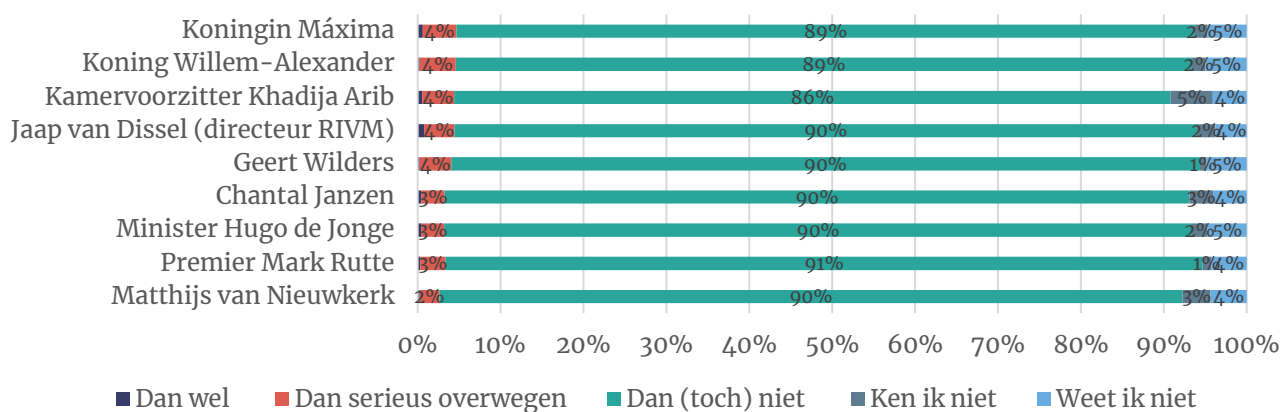
In sommige landen wordt erover gesproken bekende (populaire) personen publiekelijk (op tv) het vaccin te geven, om zo te laten zien dat het vaccin betrouwbaar is. In de VS heeft een aantal oud-presidenten dit al aangeboden.

In dit onderzoek legden we degenen die zeggen zich (waarschijnlijk) niet te willen laten vaccineren deze vraag voor “Stel dat bekende Nederlanders zich op tv zouden laten vaccineren. Zou dat u over de streep kunnen halen om u (toch) te laten vaccineren?”

Het resultaat is weinig bemoedigend. Koningin Máxima en Koning Willem-Alexander zouden 5 procent kunnen overhalen. De rest zelfs nog minder.

Figuur 4

Stel dat bekende Nederlanders zich op tv zouden laten vaccineren. Zou dat u over de streep kunnen halen om u (toch) te laten vaccineren? Kunt u dat zeggen voor onderstaande personen? (basis: zou zich waarschijnlijk niet laten vaccineren, n=423)

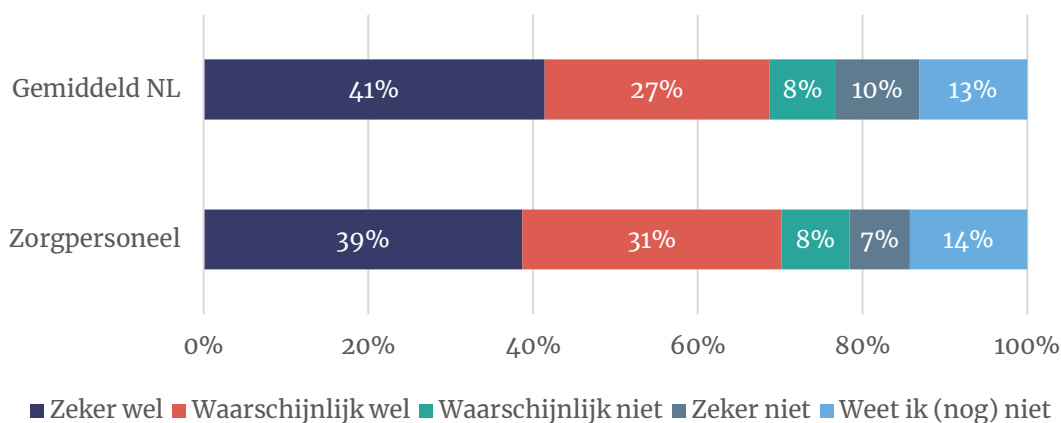
3 Zorgpersoneel

3.1 Vaccinatiebereidheid onder zorgpersoneel niet lager

De bereidheid zich te laten vaccineren is onder zorgpersoneel net zo hoog als gemiddeld. Van de mensen die werken in de zorg is 70 procent dit van plan, 16 procent (waarschijnlijk) niet. Onder de gemiddelde Nederlander is dat 69 procent en 18 procent.

Figuur 1 – Van plan zich te laten vaccineren – Nederlanders (n=2.353) vs zorgpersoneel (n=848)

In januari start waarschijnlijk de grootschalige vaccinatie tegen het coronavirus. Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

De verschillen naar sectoren zijn niet heel groot. Het hoogst is de bereidheid in de eerstelijns-, ziekenhuis- en geestelijke gezondheidszorg. Het laagst in de jeugdzorg (25% wil het waarschijnlijk niet).

	Totaal	Eerste- lijnszorg	Zieken- huiszorg	Thuis- zorg	Gehan- dicapten -zorg	Geest. Gezondh eidszorg	Verpleeg / Verzor- gings- huizen	Jeugd- zorg	anders
Zeker wel	39%	51%	43%	37%	38%	34%	36%	32%	39%
Waarschijnlijk wel	31%	25%	33%	26%	30%	40%	31%	30%	31%
Waarschijnlijk niet	8%	4%	7%	5%	8%	9%	11%	14%	8%
Zeker niet	7%	7%	5%	13%	7%	6%	8%	11%	8%
Weet ik (nog) niet	14%	13%	12%	19%	17%	11%	15%	14%	15%
Totaal wel	70%	76%	76%	63%	68%	74%	66%	61%	69%
Totaal niet	15%	11%	12%	18%	15%	15%	19%	25%	15%

De redenen om zich niet te laten vaccineren verschillen iets van gemiddeld Nederland. Nog iets vaker zegt men “Dit vaccin is er te snel, ik vertrouw het niet” (68%), men lijkt iets vaker bang voor bijwerkingen (49%) en ook twijfelt zorgpersoneel vaker of het wel werkt (45%). De verschillen zijn echter klein en niet significant.

Tabel 2 – Waarom niet vaccineren – naar leeftijd

Waarom zou u zich niet laten vaccineren? (Basis: zou zich niet laten vaccineren)

	Totaal NL dec	Zorg- personeel
Dit vaccin is er te snel, ik vertrouw het niet	59%	68%
Ik ben bang voor bijwerkingen	42%	49%
Ik heb twijfels of het vaccin voldoende werkt	37%	45%
Ik behoor niet tot de risicogroep	20%	23%
Andere (kwetsbare) groepen hebben voorrang op mij	12%	22%
Mijn immuunsysteem kan het coronavirus weghouden	21%	12%
Ben tegen de dierproeven waarmee het vaccin is getest	9%	10%
Ik ben al besmet geweest, verwacht niet nog een keer besmet te raken	4%	8%
Het is niet zo'n ernstige ziekte	15%	8%
Vanwege religieuze overwegingen	4%	6%
Vanwege principiële redenen, namelijk:	6%	6%
Anders	10%	8%
Wil ik niet zeggen	1%	0%
n=	423	132

3.2 Ruim derde zorgpersoneel verwacht enige problemen bij vaccinaties

Eén op drie zorgmedewerkers (31%) zegt dat in zijn of haar instelling patiënten of cliënten veelvuldig besmet zijn met corona, nog eens 42 procent zegt dat wel eens is voorgekomen en 13 procent zegt “dat is weinig voorgekomen, maar kan wel gebeuren”.

Tabel 4 – Zijn patiënten of cliënten waar u of uw organisatie voor werkt besmet (geweest) met corona? (basis: zorgpersoneel, n=848)

Ja dat komt veelvuldig voor	31%
Dat is wel eens voorgekomen	42%
Dat is weinig voorgekomen, maar kan wel gebeuren	13%
Nee, dat is niet aan de orde	12%
Weet ik niet	2%

Ruim een derde (38%) van de zorgmedewerkers verwacht problemen bij het vaccineren tegen corona van patiënten of cliënten, maar slechts weinigen verwachten grote problemen (5%).

Tabel 5 – Verwacht u problemen bij het vaccineren tegen corona van uw patiënten of cliënten? (basis: zorgpersoneel, n=848)

	Totaal	Eerste lijns zorg	Zieken- huiszorg	Thuis- zorg	Gehan- dicapten- zorg	Geest. Gezondh- zorg	Verpleeg Verzorgin- gshuizen	Jeugd- zorg	anders
zeer grote problemen	1%		1%	2%		2%		4%	
grote problemen	4%	4%	4%	3%	5%	7%	2%	7%	5%

enige problemen	32%	33%	32%	23%	43%	42%	38%	25%	22%
weinig problemen	28%	32%	22%	42%	34%	22%	36%	21%	22%
geen problemen	11%	14%	10%	18%	9%	7%	9%	18%	8%
weet ik niet	16%	9%	25%	11%	9%	16%	13%	18%	18%
niet van toepassing	8%	8%	7%	2%		4%	2%	9%	25%
<hr/>									
verwacht problemen	38%	37%	37%	27%	48%	50%	40%	35%	27%
<hr/>									
n=	848	76	165	62	100	107	121	57	131

Relatief veel problemen verwachten mensen die werken in de gehandicapten- en geestelijke gezondheidszorg (rond de helft verwacht minstens enige problemen). De redenen liggen voor de hand, iemand uit de geestelijke gezondheidszorg zegt: “Verstandelijk gehandicapten gedijen bij routine en vermindering van stress. Vaccinatie zal niet makkelijk begrepen worden en stress opleveren.”

In de verpleeg- en verzorgingshuizen verwacht 40 procent wel (enige) problemen. Hier heeft men vaak te maken met dementerende ouderen. Iemand zegt: “Ik werk met dementerende ouderen deze mensen snappen niet altijd wat er van hun verwacht wordt”. Maar een andere zorgmedewerker uit de verpleeg- en verzorgingshuizen ziet dat juist als reden waarom het ook wel goed zal gaan: “Denk dat de meeste zich gewoon laten inenten zonder over de consequenties na te denken.”

Degenen die problemen verwachten zeggen:

- Er zijn veel cliënten die twifelen of echt niet willen; of hun ouders of verzorgers willen niet;
- We hebben te maken met geestelijk gehandicapten, ouderen of dementerenden, zij begrijpen het niet, zij zijn wilsonbekwaam en kunnen het niet overzien (verpleeghuizen, gehandicaptenzorg);
- We hebben te maken met een lastige doelgroep, die ook weerbarstig of wantrouwend kan zijn (geestelijke gezondheidszorg);
- We hebben te maken met een fysiek zwakke doelgroep, met weinig weerbaarheid, er kunnen bijwerkingen, allergieën optreden (ziekenhuizen);
- Krijgen we de logistieke operatie wel voor elkaar, er is nog zoveel onbekend (alle sectoren)

Degenen die problemen geen of weinig verwachten zeggen:

- We staan zo vaak voor lastige situaties, dit lukt ook wel
- Ik verwacht dat onze cliënten het wel zullen gaan doen, het geeft ze hun vrijheid terug
- De griepvaccinatie elk jaar lukt ook

Hierna een aantal citaten uit verschillende sectoren.

Geestelijke gezondheidszorg:

Een aantal patiënten zal zich niet willen laten vaccineren.

De patiënten denken dat ze door een vaccin alle vrijheden weer terug krijgen.

Er zullen altijd cliënten zijn die niet gevaccineerd willen worden. Ligt aan de overheid in de toekomst of dit verplicht gesteld wordt.

Ik werk in de verslavingszorg. Er is veel wantrouwen naar de overheid en zorg. Veel (vooral de jongeren) met verslavingsproblematiek zullen hier enige weerstand tegen hebben, al helemaal als het verplicht zou worden.

Problemen zijn de dagelijkse realiteit voor deze doelgroep. Niks gaat zonder slag of stoot.

Vaccins zijn een grote angstprikkel voor onze cliënten vanwege de spuit maar ook de stoffen die ze niet kennen en de wildwest verhalen die ze op internet lezen.

De griep prik gaat ook altijd goed dus dit vast ook.

Ik denk dat de meeste patiënten zich zullen laten inenten, ik denk dat voorlichting vanuit ons als hulpverleners ook belangrijk is

Ik ga ervan uit dat mijn cliënten een goede keuze kunnen maken over een vaccinatie.

Ik werk 100% digitaal, ook los van Corona. Dus of mijn patiënten zich inenten maakt voor onze zorg niet uit

Gehandicaptenzorg

Ze zijn wilsonbekwaam.

Zij kunnen het niet overzien en begrijpen, net als de maatregelen. Ze overzien de gevolgen niet van hun keuzes/gedrag.

Er is weerstand vanuit families. In hoeverre hebben deze inspraak?

Ik mag aannemen dat de bedrijven die ze verkopen vooral winst willen maken en dat het niet goed is voor het bedrijf als mensen ziek of erger worden van de inenting.

Ik schat dat de meeste familie / belangenbehartigers voor zijn.

Wat is erover bekend tot nu toe? Nog helemaal niets, dus ik kan deze vraag nog niet helemaal beantwoorden, ik verwacht wel weerstand bij sommige cliënten.

Wellicht problemen op logistiek niveau. Nog niet bekend op welke plekken er gevaccineerd gaat worden. Behoorlijk wat onduidelijkheid.

Zij vertrouwen ons en willen hun bewegingsvrijheid terug

Verpleeg-, verzorgingstehuis

Het gaat om bewoners met dementie. Is vaak moeilijk om het ze te laten begrijpen.

Palliatieve zorg

Ik werk met dementerende ouderen deze mensen snappen niet altijd wat er van hun verwacht wordt.

Het zijn oude mensen, dus misschien enige bijwerkingen.

Het zijn oudere mensen en aan het revalideren, die staan er vaak niet positief tegenover of ze zijn dement en willen het gewoon niet.

Allergische reacties/ te laat zijn met vaccinatie/ geen werking van vaccinatie.

Het blijft bij onze organisatie vrijwillig. Voor het vaccineren moeten de bewoners of familie toestemming geven.

De wil om te vaccineren is er, de uitvoering is nu nog onduidelijk.

Denk dat de meeste cliënten wel gevaccineerd willen worden

Zelfde operatie als griep prik.

Ik denk niet dat iedereen het zal willen vanwege de onbekendheid en vanwege geloofsovertuigingen.

Echter willen de bewoners graag terug naar het normaal dus verwacht ik dat het grootste deel de vaccinatie wel zal nemen

Denk dat de meeste zich gewoon laten inenten zonder over de consequenties na te denken.

Ziekenhuiszorg

Ik werk met kwetsbare longpatiënten. Deze doelgroep halen ook al vaak de griepvrij en voor hen kan het vaccin ze juist meer kwaliteit van leven geven omdat ze dan minder angstig zijn om het op te lopen en dan ernstig ziek te worden.

Indirecte problemen gezien niet iedereen zich WIL laten inenten waardoor we niet afkomen van covid-19 in de ziekenhuiszorg.

Logistiek wordt het door slechte voorbereiding waarschijnlijk een nachtmerrie

De meeste mensen zijn gemotiveerd om het virus niet op te lopen

Niet iedereen wil gevaccineerd worden, en dat is een vrije keuze.

Omdat deze personen er meer over willen weten, en dat antwoord kan niet met de volle 100 procent gegarandeerd worden dat het veilig is.

Patiënten hebben een bv door chemo een verzwakt immuunsysteem. Verwacht dat er een aantal zijn die zich daarom niet laten vaccineren.

Eerste lijn

Onze cliënten zijn zwangere vrouwen dus vaccineren tijdens de zwangerschap ligt nogal gevoelig aangezien er niet veel bekend is over eventuele gevolgen op korte en lange termijn voor zwangeren en de ongeboren baby's.

Thuiszorg

Ik weet niet of mijn cliënten zich gaan laten inenten, het zijn ouderen met onderliggende medische problemen

Tot nu toe gaat het goed met ouderen waarbij ik werk, ik ben bang dat na de vaccinatie doden gaan vallen

Jeugdzorg:

Ik denk dat het merendeel van de cliënten gemotiveerd is om zich te laten inenten, om verdere verspreiding te voorkomen.

Ik zou niet weten welke problemen er moeten zijn. Mijn doelgroep is voornamelijk kind en jeugd. En daarbij blijft het ieders eigen keuze om het wel of niet te doen.

Anders

Mensen zijn wellicht huiverig en door sociale media opgehitst om zich niet te laten testen

4 Verantwoording

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 11 december tot maandagochtend 14 december 2020. Er werkten in totaal 2.353 Nederlanders mee aan dit onderzoek. Niet alle vragen zijn gesteld aan alle deelnemers. Bij vragen waarbij dit het geval is wordt de steekproefbasis ook vermeldt.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers 2.282 is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 71 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix.

Naast de reguliere steekproef heeft een extra steekproef (oversampling) van zorgpersoneel meegewerkt aan dit onderzoek. Het betrof 848 zorgmedewerkers.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

